

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านขามป้อม(สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 86) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของแก่น เขต 1 ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Quantitative & Qualitative Research) ผลการวิจัยสรุป อภิปรายผล และเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 86) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 86) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1
3. เพื่อนำแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ได้ไปปฏิบัติให้เกิดผลในโรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 86) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษา แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาของปัจจัยสนับสนุนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านขามป้อม(สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 86) จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติหน้าที่

ของครู ด้านการจัดการงบประมาณ ด้านการจัดสรรสื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ และ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ศึกษาระดมความคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 86) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยใช้การจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ตอนที่ 3 ศึกษาผลการนำแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 86) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ไปลงมือปฏิบัติ ตามวงจรควบคุมคุณภาพ P-D-C-A โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถาม สภาพและปัญหาของปัจจัยที่สนับสนุนต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 86) การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ดำเนินการดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป นำมาหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละสรุปในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

1.2 ข้อมูลจากการเลือกตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป นำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สรุปในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

1.3 ข้อมูลที่ได้จากข้อเสนอแนะการจัดปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ใช้การวิเคราะห์ สัจเคราะห์และจัดหมวดหมู่ข้อมูลที่ได้นำเสนอ โดยเรียงตามลำดับ

2. ข้อมูลจากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ใช้การวิเคราะห์ สัจเคราะห์ ประมวลผลจากบันทึกการประชุมสนทนากลุ่มและนำเสนอข้อมูล โดยการเขียนบรรยายแบบความเรียง

3. แบบสอบถามความพึงพอใจในการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปแปลผลและสรุปผลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

4. แบบสัมภาษณ์วิเคราะห์โดยการจัดหมวดหมู่ข้อมูลที่ได้จากการการสัมภาษณ์ และนำเสนอโดยการเขียนบรรยายแบบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาของปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำมาแปลผลและวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปได้ ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ที่ตอบแบบสอบถามในการทำวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย ครู จำนวน 15 คน นักเรียน จำนวน 22 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 50 คน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน และผู้นำชุมชนหรือผู้นำองค์กรท้องถิ่น จำนวน 25 คน ในเขตบริการของโรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 86) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวนทั้งสิ้น 119 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุ 30 ปีขึ้นไป และมีจำนวนมากที่สุดในช่วงอายุ 40 – 49 ปี

1.2 สภาพปัญหาของปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สภาพปัญหาของปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนบ้านขามป้อม(สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์86) โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า ด้านการจัดสรรสื่อ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยของปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการจัดการงบประมาณ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของครู และด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รายละเอียดของสภาพปัญหาในแต่ละด้าน เป็นดังนี้

1.2.1 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของครู

สภาพปัญหาของปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพศึกษาด้านการปฏิบัติหน้าที่ของครู ภาพรวมพบว่าเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ในส่วนของปัจจัยที่พบว่ามีค่าเฉลี่ยของปัญหามากที่สุด ได้แก่ เรื่องของการพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น รองลงมาคือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ มาประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู และรวมถึงปัญหาในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2.2 ด้านการจัดการงบประมาณ

สภาพปัญหาของปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการจัดการงบประมาณ ภาพรวมพบว่าเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยของปัญหามากที่สุด ได้แก่ เรื่องของการจัดหางบประมาณสนับสนุนการพัฒนาเพิ่มเติม นอกเหนือจากเงินงบประมาณที่ได้รับจากภาครัฐ รวมถึงการได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการพัฒนาเพิ่มเติมจากผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรส่วนท้องถิ่น และ ปัญหาด้านการชี้แจงเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณให้ครู กรรมการสถานศึกษาและชุมชนรับทราบ

1.2.3 ด้านการจัดสรรสื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

สภาพปัญหาของปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการจัดสรรสื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ ข้อมูลโดยภาพรวมพบว่าเป็นปัญหาระดับมาก สำหรับปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยของปัญหามากที่สุด ได้แก่ การขาดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย น่าสนใจ และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการจัดภูมิทัศน์ภายในบริเวณโรงเรียนที่สวยงามและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และมีปัญหาในเรื่องการขาดห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยและเพียงพอต่อจำนวนของนักเรียน ตามลำดับ

1.2.4 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

สภาพปัญหาของปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ข้อมูลโดยภาพรวมพบว่าเป็นปัญหาระดับปานกลาง สำหรับปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยของปัญหามากที่สุด ได้แก่ เรื่องของการวางแนวทางในการจัดการศึกษา โดยให้ชุมชนและองค์กรส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วม รองลงมาคือ ด้านการจัดให้ความรู้และเสริมความเข้าใจต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และ ปัญหาด้านการปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เป็นระบบและมีขั้นตอนการติดตามผลและปรับปรุงแก้ไข ตามลำดับ

1.3 ข้อเสนอแนะในการจัดปัจจัยสนับสนุนคุณภาพการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดปัจจัยสนับสนุนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์86) สรุปได้ดังนี้

1.3.1 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของครู

ครูควรเอาใจใส่และเคร่งครัดในด้านการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อให้สามารถ

แข่งขันกับโรงเรียนอื่นๆ ได้ นอกจากนี้โรงเรียนต้องจัดครูเข้าสอนตามวุฒิ ความสามารถ และความเหมาะสม ในขณะเดียวกัน ครูควรปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็ม ความสามารถ มีความรัก ความสามัคคี และร่วมมือปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่และ มุ่งมั่นในการสอนโดยการปฏิบัติงานเต็มเวลา ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี จัดให้มีการอบรม สัมมนาเพิ่มพูนความรู้ เช่น เรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนและสุดท้ายต้องสร้างขวัญกำลังใจให้ครู โดยการจัดให้มีสวัสดิการที่เหมาะสม ส่งเสริมครูให้ได้รับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

1.3.2 ด้านการจัดการงบประมาณ

ควรจัดหางบประมาณให้เพียงพอต่อการใช้จ่ายในโรงเรียน โดยวางแผนให้ ใช้งบประมาณให้ชัดเจน โดยลำดับความสำคัญก่อนหลัง ควรจัดงบประมาณให้ครูตามกลุ่ม สาระเพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ และกำหนดการใช้งบประมาณด้าน ต่างๆ ให้ชัดเจน เช่น งบประมาณซื้อเครื่องทำน้ำเย็น งบประมาณสร้างห้องส้วม ซื้อโต๊ะเก้าอี้ งบประมาณสนับสนุนด้านกีฬา ควรเพิ่มงบประมาณด้านอาหารกลางวัน นอกจากนี้โรงเรียน ควรจัดให้มีโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และในทุกปีการศึกษาควรจัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่เรียนดีด้วย

1.3.3 ด้านการจัดสรรสื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

จัดหาคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อการเรียนการสอน ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน นอกจากนี้ควรปรับปรุงภูมิทัศน์ทั้งในและนอกห้องเรียนให้ สวยงาม จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยน่าสนใจ มาประกอบการ โรงเรียน ควรจัดให้มีอาคารห้องสมุดแยกเป็นเอกเทศ และมีห้องปฏิบัติการต่างๆ ครบถ้วน

1.3.4 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

ผู้บริหารควรบริหาร โดยเน้นเรื่องคุณภาพของผู้เรียนและด้านวิชาการเป็น หลัก ควรทุ่มเทให้กับโรงเรียนโดยแสวงหาความร่วมมือกับชุมชนในการจัดการศึกษา ด้วยการ ประชาสัมพันธ์ผลงานของโรงเรียนให้มากขึ้นจัดสถานศึกษาให้สะอาดน่าอยู่ร่มรื่นสวยงาม มี การบริหารงานที่โปร่งใสตรวจสอบได้ มีการนิเทศการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ สนับสนุน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และต้องส่งเสริมด้านขวัญกำลังใจให้ครูอย่าง ทัวถึง

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 86) ตามแนวทางการจัดปัจจัยสนับสนุนคุณภาพการศึกษา 4 ด้าน ด้วยประเด็นการสนทนาที่กำหนด สามารถสรุป ได้ดังนี้

2.1 แนวทางการจัดปัจจัยสนับสนุนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้ง 4 ด้าน

แนวทางในการจัดปัจจัยสนับสนุนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 86) ในแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

2.1.1 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของครู

ครูต้องเอาใจใส่การเรียนรู้ของนักเรียน โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนอย่างเข้มข้นในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เป็นต้น ขณะเดียวกันต้องส่งครูผู้สอนเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ เช่น เรื่องการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการสอนด้าน IT ใช้กระบวนการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรจัดครูเข้าสอนตรงตามวุฒิการศึกษาและความสามารถของครูแต่ละคน จัดหาวิทยากรภายนอกหรือปราชญ์ชาวบ้านมาช่วยสอนในเนื้อหาบางอย่างตามความเหมาะสม เช่น ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น กระจายงานในหน้าที่พิเศษให้เท่าเทียมกันเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกัน และผู้บริหาร ควรนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมาประกอบในการพิจารณาความดีความชอบของครูแต่ละคนด้วย พร้อมกันนี้โรงเรียนควรจัดให้ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าอบรมหรือศึกษาดูงานในโรงเรียนที่เป็นแกนนำด้านคุณภาพการศึกษา เพื่อนำมาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ และมีการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานของครูอย่างจริงจัง สม่ำเสมอและเป็นระบบ สุดท้ายในการปฏิบัติหน้าที่ครูต้องมีจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ โดยยึดหลักจรรยาบรรณวิชาชีพครูอย่างเคร่งครัด

2.1.2 ด้านการจัดการงบประมาณ

ต้องมีการวางแผนและปฏิบัติตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีเพื่อประโยชน์ของผู้เรียนและสถานศึกษาอย่างแท้จริง ใช้จ่ายงบประมาณโดยยึดหลักความประหยัด คุ่มค่า ความโปร่งใส ตรวจสอบได้และมีประสิทธิภาพมากที่สุด ควรลำดับความสำคัญก่อนหลัง

ในการใช้งบประมาณตามโครงการต่างๆ และโรงเรียนควรมีการจัดหางบประมาณเพิ่มเติมจากหน่วยงาน ชุมชน องค์กรท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในโรงเรียน

2.1.3 ด้านการจัดสรรสื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

โรงเรียนต้องทำการตรวจสอบและรวบรวมสื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ ที่มีอยู่มาขึ้นทะเบียน จัดหมวดหมู่ และทำบันทึกการใช้อย่างเป็นระบบ จัดครูผู้รับผิดชอบในการควบคุม ดูแลรักษา รวมทั้งการซ่อมบำรุงสื่อวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดีพร้อมใช้งานอยู่เสมอ นอกจากนี้โรงเรียนต้องจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยและดึงดูดความสนใจของผู้เรียน โดยทำโครงการบรรจุในแผนของโรงเรียนเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณ นอกจากนี้ต้องร่วมมือกับชุมชนเพื่อใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาที่มีในท้องถิ่น

2.1.4 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำที่ดีและยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยให้ชุมชนหรือองค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษา มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารสถานศึกษาโดยเน้นคุณภาพด้านวิชาการเป็นหลัก ต้องจัดคนให้ถูกกับงานและกระจายงานให้เหมาะสมกับความสามารถ ขณะเดียวกันผู้บริหารต้องมีการนิเทศ กำกับติดตามผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อกระตุ้นการปฏิบัติงานและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ได้บังคับบัญชา

2.2 รูปแบบกระบวนการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนคุณภาพการศึกษา

จากประเด็นที่ 2 ของการประชุมสนทนากลุ่ม ผู้เข้าร่วมสนทนาได้ระดมความคิดเห็น อภิปราย และร่วมกันเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และได้นำเสนอรูปแบบการพัฒนาโดยยึดตามกระบวนการบริหารเชิงคุณภาพของเดมมิง (Deming Cycle or Quality Control Circle : PDCA) สรุปเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan)

1. กำหนดนโยบายการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้โดยทำความเข้าใจนโยบายตามแผน หลักสูตร รวมทั้งแนวดำเนินการของการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่ 2 เพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้ โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนด

2. จัดตั้งคณะกรรมการสำรวจแหล่งการเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์สภาพความพร้อมในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ใน โรงเรียนและชุมชน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ประชาชนหมู่บ้าน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้องที่โรงเรียนพิจารณาตามความเหมาะสม

3. จัดทำแผนงานพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ โดยคณะกรรมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีหน้าที่เป็นผู้สำรวจ วิเคราะห์ความพร้อม รวบรวมข้อมูลแล้วจัดทำแผนพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม

4. สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรของ โรงเรียนและชุมชน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อสร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญมีส่วนร่วมในการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้

5. ประชาสัมพันธ์โครงการ เพื่อให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้อง มีความเข้าใจตรงกัน เกิดความร่วมมือในการสนับสนุน ช่วยเหลือ เพื่อให้แหล่งการเรียนรู้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติ (DO)

1. จัดตั้งคณะผู้รับผิดชอบแหล่งการเรียนรู้ ซึ่งอาจประกอบด้วย ครูฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างานห้องสมุด หัวหน้าศูนย์คอมพิวเตอร์ ของโรงเรียน เพื่อรับผิดชอบการดำเนินการสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ตามความพร้อมที่ได้ดำเนินการสำรวจ และวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งใน โรงเรียนและชุมชน กำหนดแหล่งเรียนรู้และจัดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

2. ดำเนินการสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ตามสารสนเทศที่มีอยู่ ให้มีประสิทธิภาพ จัดระบบการใช้ สำหรับผู้เรียน และผู้สนใจ

3. ผู้เรียนและผู้สนใจได้ใช้แหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมและคุ้มค่า มีการรวบรวมข้อมูลการใช้ เพื่อเป็นข้อมูลกำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป

ขั้นที่ 3 ขั้นตรวจสอบแก้ไข (CHECK)

1. โรงเรียนกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการนิเทศ ติดตาม และประเมินการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ แก้ไข ปัญหาอุปสรรคในระหว่างการดำเนินการ

2. มีการประเมินทบทวนปรับปรุง กระบวนการดำเนินการ ให้เกิดการพัฒนา และใช้ แหล่งการเรียนรู้ตามแผนหลักและแนวดำเนินการของการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่ 2 ที่โรงเรียนกำหนดไว้ ตามบริบทของโรงเรียนเอง

3. มีการกำหนดวิธีการ และเครื่องมือประเมินผลการดำเนินการ การสร้าง การพัฒนาและใช้แหล่ง การเรียนรู้ วิเคราะห์ผลการประเมินและสรุปผลการประเมิน

ขั้นที่ 4 ขั้นการปรับปรุงและพัฒนา (ACTION)

การสรุปรายงานการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้ ควรรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เริ่มดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และเสร็จสิ้นการดำเนินการ เพื่อสรุปเป็นรายงาน นำเสนอให้หน่วยงานต้นสังกัดทุกระดับและผู้เกี่ยวข้องทราบ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ ให้เกิดการใช้แหล่งการเรียนรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นการส่งเสริมการพัฒนาค่อยๆต่อไป

3. ผลจากการนำแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปปฏิบัติ

ในขั้นการนำแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปปฏิบัตินั้น ผู้วิจัยได้ทำการ วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และผลการประชุมสนทนากลุ่มแล้ว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการพัฒนาปัจจัยด้านแหล่งเรียนรู้ ประกอบกับ แนวนโยบายของ โรงเรียนที่ต้องการพัฒนาด้านแหล่งเรียนรู้เพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนา คุณภาพผู้เรียนตามกรอบแนวทางและจุดเน้นของการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่ 2 ดังนั้น ผู้วิจัย จึงได้ยกกรณีศึกษาด้านการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้มาศึกษาวิจัยในขั้นนี้ และ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

3.1 ผลการศึกษาบริบทห้องสมุด

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับประวัติ โรงเรียน ประกอบกับการ ได้สัมภาษณ์ และสอบถามคณะครูใน โรงเรียนหลายๆ คน พบว่า เดิมนั้น โรงเรียนมีการพัฒนาและจัดระบบ ห้องสมุดได้ในระดับดี มีหนังสือจำนวนมาก มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ เป็นที่ยอมรับของ โรงเรียนในเขตใกล้เคียง แต่เนื่องจาก โรงเรียนได้ทำกรรื้อถอนอาคารเรียนซึ่งเป็นอาคารที่ใช้ เป็นห้องสมุด เพื่อรองรับงบประมาณในการก่อสร้างใหม่ ทำให้การพัฒนาห้องสมุดได้หยุดชะงัก ลง ได้มีการย้ายและปรับปรุงห้องสมุดอยู่หลายครั้งแต่ยังทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากเหตุผล ในด้านงบประมาณ

3.2 ผลการศึกษากระบวนการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้

การพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านขามป้อม(สำนักงาน สลากกินแบ่งสงเคราะห์86) ได้นำกระบวนการบริหารเชิงคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) มาเป็น รูปแบบในการพัฒนา สามารถสรุปได้ดังนี้

3.2.1 การวางแผน (Plan : P) ผู้วิจัยได้นำเสนอโครงการพัฒนาห้องสมุดให้เป็น แหล่งเรียนรู้ ได้รับความเห็นชอบและพิจารณาอนุมัติโครงการจากผู้บริหาร จึงดำเนินการเสนอ แต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบโครงการร่วมกับผู้วิจัย ได้ร่วมกันทำการศึกษาสภาพ สร้าง ความเข้าใจและร่วมกันวางแผนการพัฒนา นอกจากนี้ผู้บริหารได้ส่งครูผู้รับผิดชอบไปอบรม และศึกษางานที่สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยโรงเรียนได้เข้าร่วมโครงการ ห้องสมุดเคลื่อนที่ของทางมหาวิทยาลัยขอนแก่น นอกจากนี้คณะทำงานส่วนหนึ่งก็ทำการ ประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อแสวงหาความร่วมมือจากชุมชนไปพร้อมๆกันซึ่งได้รับการ สนับสนุนในระดับหนึ่ง

3.2.2 การปฏิบัติ (Do : D) ผู้วิจัยร่วมกับคณะกรรมการผู้รับผิดชอบดำเนินการ ตามแผน โดยเริ่มการปรับปรุงสภาพห้องสมุดเดิมให้มีสภาพและบรรยากาศแวดล้อมที่สวยงาม จัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ตู้หนังสือ ซึ่งได้จากการซ่อมแซมของเก่าและจัดซื้อ เพิ่มเติม ซื่อคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้น ซึ่งได้รับจัดสรรตามโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการ ไทยเข้มแข็ง 2555 : SP2 เป็นจำนวนเงิน 56,400 บาท นอกจากนี้ก็ทำการคัดแยกหนังสือเก่าที่มี อยู่ให้เป็นหมวดหมู่เพื่อความสะดวกในการสืบค้น และทำการสำรวจความต้องการหนังสือ พร้อมกับขอสนับสนุนงบประมาณจากฝ่ายการเงิน โรงเรียนและการสนับสนุนจากชุมชนเพื่อ จัดซื้อหนังสือใหม่ซึ่งได้รับงบประมาณรวมกันประมาณ 40,000 บาท นอกจากนี้ ยังได้รับ งบประมาณสนับสนุนตาม โครงการจัดหาหนังสือและวัสดุสิ่งพิมพ์ห้องสมุดจากรัฐบาลภายใต้ แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 : SP2 เป็นจำนวนเงิน 60,000 บาท ทำให้สามารถจัดซื้อ หนังสือห้องสมุดได้ในปริมาณที่น่าพอใจตามแผนที่วางไว้ ในขณะที่เดียวกันคณะทำงานอีก ส่วนหนึ่งก็ได้ดำเนินการจัดทำทะเบียนหนังสือ จัดทำบัตรสมาชิก และรณรงค์ให้ครู นักเรียน ตลอดจนผู้ที่สนใจ ให้มาใช้บริการห้องสมุดของ โรงเรียน ซึ่งได้รับความสนใจในระดับที่น่า พพอใจ

3.2.3 การตรวจสอบแก้ไข (Check : C) ผู้บริหารได้แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาด้านการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ได้ดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติพบว่าต้องมีการปรับปรุงแก้ไขหลายด้าน เช่น ปรับปรุง ตกแต่งบรรยากาศภายในห้องสมุดเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่เรียบร้อยและได้จัดสถานที่ด้านหน้า

ห้องสมุดเป็นที่นั่งอ่านหนังสือเพิ่มเติมเพื่อลดความแออัด ด้านการจัดหนังสือตามหมวดหมู่ที่ยังจัดไม่เรียบร้อยก็ได้ขอความร่วมมือจากคณะครูและนักเรียนมาช่วยดำเนินการในขณะที่มีเวลาว่าง ส่วนหนังสือที่สั่งซื้อไปแล้วแต่ยังไม่ได้รับก็ให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เร่งประสานกับตัวแทนจำหน่ายแล้ว นอกจากนี้ในด้านการปฏิบัติตามกิจกรรมอื่นๆ ก็ได้มีการตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขในทุกๆเรื่อง รวมถึงการสำรวจและสอบถามความพึงพอใจในการพัฒนาห้องสมุดด้วย

3.2.4 การปรับปรุงและพัฒนา (Act: A) โดยผู้วิจัยได้สรุปและนำผลที่ได้จากการตรวจสอบแก้ไขในแต่ละกิจกรรมเสนอไปยังผู้บริหารเพื่อจะได้ร่วมกันหาแนวทางที่ควรปรับปรุงการพัฒนาระบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาด้านการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ลดอุปสรรคในการดำเนินงาน และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานให้มีมากยิ่งขึ้น

3.3 ผลการศึกษาการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้

ผู้วิจัยได้ศึกษาผลจากการพัฒนา โดยทำการเก็บข้อมูล ด้วยเทคนิคการสังเกต การสัมภาษณ์ และการสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

3.3.1 จากการสังเกตและการสัมภาษณ์คณะครู และนักเรียน พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยและยินดีให้ความร่วมมือในการพัฒนาในทุกด้าน จากการสังเกตการใช้ห้องสมุด พบว่าครูและนักเรียนส่วนใหญ่พึงพอใจกับการให้บริการ การค้นหนังสือ การจัดตกแต่งบรรยากาศที่สวยงาม และมีระบบอินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล ครูและนักเรียนส่วนใหญ่กระตือรือร้นในการเข้าใช้ห้องสมุด ซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากสมุดบันทึกการเข้าใช้ห้องสมุด ในด้านปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน พบว่า งบประมาณจัดซื้อคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงยังไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณในการก่อสร้างอาคารห้องสมุดที่เป็นเอกเทศ ดังนั้นจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อการพัฒนาที่ดีขึ้นในอนาคต

3.3.2 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความพึงพอใจของครูและนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาห้องสมุด พบว่า คณะครูมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะความพึงพอใจที่ได้มีส่วนร่วมวางแผนปฏิบัติการพัฒนาห้องสมุด ทำให้โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพและส่งเสริมการจัดการศึกษามากขึ้น นอกจากนี้มีความพึงพอใจที่คณะครูส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการพัฒนาห้องสมุด มีโอกาสในการใช้หนังสือในห้องสมุดมากขึ้น ส่วนระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการได้รับความรู้เพิ่มเติมมากขึ้นจากการใช้ห้องสมุด นอกจากนี้นักเรียนรู้สึกที่สามารถหาความรู้ได้มากมาย

นอกเหนือจากห้องเรียน และบรรยากาศในห้องสมุดสามารถจูงใจให้มีนิสัยรักการอ่าน ทำให้นักเรียนมีผลการเรียนที่ดีขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านขามป้อม(สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์86) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 มีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

สภาพปัญหาของปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในหลายๆปีที่ผ่านมาโรงเรียนไม่มีผลงานทางด้านวิชาการแสดงให้เห็นเป็นที่เด่นชัดมากนัก ประกอบกับปัญหาด้านบุคลากรภายในที่มีการโยกย้ายสับเปลี่ยนบ่อยครั้ง และปัญหาด้านแผนนโยบายการพัฒนาที่ไม่เด่นชัด ทำให้การพัฒนาของโรงเรียนไม่เป็นไปตามศักยภาพเท่าที่ควร เมื่อพิจารณาผลการศึกษาในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของปัญหามากที่สุดคือ ปัจจัยด้านการจัดสรรสื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ โดยเฉพาะเรื่องแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย น่าสนใจ และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษานักเรียน รองลงมาคือ มีการจัดภูมิทัศน์ภายในบริเวณโรงเรียนที่สวยงามและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และ โรงเรียนมีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยเพียงพอต่อจำนวนของนักเรียนตามลำดับ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาปัจจัยด้านนี้ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาโรงเรียนให้ความสำคัญในการพัฒนาน้อยมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านแหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ หรือสถานที่สำคัญทั้งในและนอกโรงเรียน รวมไปถึงด้านการปรับปรุงภูมิทัศน์ ซึ่งเป็นสิ่งแรกที่ทุกคนได้มองเห็นเมื่อเข้าสู่บริเวณโรงเรียน สอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษารอบที่สอง ซึ่ง มุ่งเน้น 3 เรื่องหลักเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม คือ เรื่องการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เรื่องโอกาสทางการศึกษา และ เรื่องของคุณภาพ ที่ต้องสร้างคุณภาพใหม่ให้เกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ หนึ่งในนั้น คือ คุณภาพแหล่งเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกระบบ และ คุณภาพของสถานศึกษาที่ต้องมีแหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด อุทยานประวัติศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

ด้านแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากการสนทนากลุ่ม พบว่า การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนทุกด้านต้องดำเนินการไปพร้อมๆ กัน กล่าวคือ ครูต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการสอนโดยใช้

กระบวนการที่เหมาะสมทันตามยุคสมัยหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอและครูต้องยึดหลักจรรยาบรรณวิชาชีพครูอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันสภาพสังคมวัฒนธรรม รวมถึงเทคโนโลยีได้พัฒนาขึ้นวิถีสังคมเปลี่ยนไปดังนั้นคนเป็นครูต้องปรับตัวและพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเสมอ ส่วนด้านการเงินนั้นต้องมีแผนการใช้จ่าย บริหาร โดยยึดหลักประหยัด คู้มค่า โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ ส่วนด้านการพัฒนาสื่อ วัสดุ และแหล่งเรียนรู้ นั้นควรมีการสำรวจรวบรวมเพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์กับการเรียนการสอนได้ ทั้งนี้เนื่องจากในกระบวนการเรียนการสอนที่ดีจะต้องมีแหล่งในการศึกษาค้นคว้าที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพสนองต่อความต้องการของครูและนักเรียนได้ ส่วนด้านการบริหารจัดการนั้นผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ และยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร อีกทั้งต้องมีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการบริหาร โดยเน้นคุณภาพด้านวิชาการ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนเป็นหลัก ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายและการบริหารเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนปัจจัยด้านอื่นให้ไปสู่คุณภาพ จากที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น ต้องดำเนินการพัฒนาควบคู่กัน ไปโดยยึดรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมเพื่อให้การพัฒนามีคุณภาพมากที่สุด คือ ต้องมีการวางแผนการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม โดยการศึกษาสภาพและเตรียมความพร้อมในการพัฒนา ตั้งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ การลงมือปฏิบัติ ต้องดำเนินการอย่างรัดกุม เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ส่วนการตรวจสอบและประเมิน ต้องดำเนินการควบคู่ไปด้วย เพื่อนำไปสู่ขั้นการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ของ สมพงษ์ วงละคร (2549 : 79-80) พบว่า ต้องกระจายอำนาจการบริหารแก่สถานศึกษา พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ จัดหาสื่อและเทคโนโลยีและปรับเปลี่ยนวิธีจัดการเรียนการสอน จัดอบรมสัมมนา เพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ นอกจากนี้โรงเรียนต้องแสวงหาความร่วมมือสนับสนุนด้านต่างๆ จากชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการพัฒนา และสุดท้ายโรงเรียนต้องมีระบบกำกับติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนและ ผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ส่วนศิริพร ธนะสมบูรณ์ (2552 : 85-87) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่ามีแนวทางคือ 1) มีการจัด โครงสร้างการบริหารที่เหมาะสมกับบริบทของ โรงเรียน 2) มีรูปแบบการพัฒนาผู้เรียน พัฒนาการสอน และพัฒนาครู โดยการร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญ มีการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ 3) มีแผนงบประมาณที่ชัดเจน 4) มีโครงสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนและนำไปปฏิบัติจริง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้เสนอ เพื่อนำ ไปสู่การปฏิบัติในช่วงปี พ.ศ.

2551 - 2555 รวม 6 ด้าน คือ 1) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2)การพัฒนาคุณภาพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา 3) การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา 4) การจัดระบบ การศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา 5) การสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษา และ 6) การ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม(สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550 : 35) ซึ่งจากที่กล่าวมา สอดคล้องกับกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบสอง คือ 1) พัฒนา คุณภาพคนไทยยุคใหม่ ให้มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและแสวงหาความรู้ อย่าง ต่อเนื่องตลอดชีวิต 2)พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ ที่เป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็น วิชาชีพที่มีคุณค่า สามารถดึงดูดคนเก่ง คนดี และมีใจรักในวิชาชีพครูมาเป็นครู 3)พัฒนา คุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ เพื่อให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพและ พัฒนาแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ สำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและเรียนรู้ทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน และการศึกษาด้านอาชีวศึกษา และ 4)พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ที่มุ่งเน้นการกระจาย อำนาจ การมีส่วนร่วม และมีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

จากการศึกษาผลการนำแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษา กรณีศึกษาด้านการพัฒนา ห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน บ้านขามป้อม(สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์86) ไปปฏิบัตินั้น ได้ค้นพบว่าการพัฒนาที่นำไปสู่คุณภาพนั้นต้องนำกระบวนการที่เหมาะสมมาใช้ ในการพัฒนา นอกจากนั้นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของทั้งคณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุมชน ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ร่วมกันศึกษา ร่วมกันเรียนรู้ ร่วมกันพัฒนา และร่วมชื่นชมความสำเร็จจากการทำงาน ซึ่งจาก การสังเกต สอดถาม และสัมภาษณ์ความคิดเห็นและความพึงพอใจของครูและนักเรียนที่มีต่อ การพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ พบว่าทั้งครูและนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูและนักเรียนได้มีส่วนร่วมในพัฒนาห้องสมุดจนทำให้โรงเรียนมี แหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ สามารถใช้ห้องสมุดให้เป็นสถานที่ใน การศึกษาค้นคว้าได้นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน นอกจากนี้บรรยากาศในห้องสมุด สามารถจูงใจให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ทำให้มีผลการเรียนดีขึ้น สอดคล้องกับ กังวาน นาค ศรีสังข์ (2549 : 121-124) กล่าวว่า โรงเรียนเป็นแหล่งการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่อยู่ในชุมชนที่ โรงเรียนตั้งอยู่ ห้องสมุดถือว่าเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดที่นักเรียนจะใช้ในการพัฒนา ศักยภาพของตนเอง และพัฒนาการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สถานการณ์ให้สอดคล้องกับ ความต้องการของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีการพัฒนาการเรียนรู้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด จากข้อ ค้นพบดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าการได้ดำเนินการตามแนวคิดกระบวนการบริหารคุณภาพด้วยวงจร

เดมมิ่ง (Deming Cycle) ส่งผลให้การดำเนินการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านขามป้อม(สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์86) มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านขามป้อม(สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์86) ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางจากผลการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนควรพัฒนาคุณภาพของปัจจัยสนับสนุนด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ เนื่องจากพบว่าเป็นปัญหาระดับมาก โดยเฉพาะเรื่องแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน เช่น ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ชุมนิทรรศการ รวมไปถึงสวนหย่อม สวนสมุนไพร โรงฝึกงาน โรงเพาะชำ เป็นต้น เพื่อให้โรงเรียนสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น และเป็นไปตามกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ที่ต้องเน้นให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ที่มีคุณภาพ

1.2 โรงเรียนควรพัฒนาครูผู้สอนให้เอาใจใส่และเน้นคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถแข่งขันกับโรงเรียนอื่นได้

1.3 จากผลการวิจัยด้านอื่นๆที่พบว่ามีปัญหานั้น ผู้บริหารและคณะครูควรร่วมกันวางแผนพัฒนาตามลำดับความสำคัญก่อนหลังโดยมอบหมายนโยบายในการปฏิบัติให้คณะครูได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบตามความเหมาะสม และต้องมีระบบการติดตาม ตรวจสอบเพื่อพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาในปัจจัยสนับสนุนด้านอื่นๆ โดยเฉพาะการพัฒนาด้านครูผู้สอนซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพของการศึกษาไทย

2.2 ควรศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาผู้เรียนโดยตรงโดยนำกรอบการพัฒนาและปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองมาเป็นแนวทางเพื่อให้การพัฒนาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2.3 ควรศึกษาวิจัยการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปพร้อมๆ กันทั้งระบบ คือ พัฒนาในด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ วัสดุคิบแรงงาน เงินทุน ทรัพยากรต่างๆ รวมไปถึงเวลาและสถานที่ พัฒนาด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ การบริหาร เทคนิควิธีการสอน

และแผนงานหรือขั้นตอนการดำเนินงานต่างๆ ตั้งแต่ต้นจนจบ และพัฒนาด้านผลที่ได้รับหรือ
ผลผลิต (Output) ซึ่งก็คือคุณภาพของผู้เรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY